

KOMISJA WSPÓLNOT EUROPEJSKICH

Bruksela, 18.06.2003 r.
COM (2003) 302 wersja ostateczna

KOMUNIKAT KOMISJI DLA RADY I PARLAMENU EUROPEJSKIEGO

Zintegrowana Polityka Produktowa

Wykorzystywanie podejścia środowiskowego opartego na analizie cyklu życia produktu

1. WPROWADZENIE

Jednym z podstawowych celów Unii Europejskiej jest zrównoważony rozwój. Oznacza on realizację potrzeb obecnego pokolenia bez pogarszania szans rozwoju przyszłych pokoleń. Cel ten umocniła Rada Europejska w Göteborgu w 2001 r., wskazując na wymiar ekologiczny jako część Procesu Lizbońskiego realizowanego w formie strategii Zrównoważonego Rozwoju¹.

W niniejszej Polityce określone zostały działania w zakresie ochrony środowiska² w oparciu o priorytety zawarte w Szóstym Programie Działań Środowiskowych. Rada Europejska postanowiła, że w zakresie bardziej odpowiedzialnego zarządzania zasobami naturalnymi *Zintegrowana Polityka Produktowa Unii Europejskiej ukierunkowana na zmniejszenie zużycia zasobów i wpływu odpadów na środowisko powinna być wdrażana we współpracy z przedsiębiorstwami.*

Komisja opracowała Zintegrowaną Politykę Produktową (ZPP) Unii Europejskiej uwzględniając wyniki badań³ i konsultacje z uczestnikami. Najpierw ZPP została omówiona z uczestnikami na konferencji w 1998 r. W kolejnym roku ZPP była przedmiotem dyskusji na Nieformalnym Spotkaniu Ministrów Środowiska w Weimarze. We wnioskach ze spotkania Prezydencja poparła zamiar Komisji dotyczący przyjęcia Zielonej Księgi i podkreśliła, że poprawa warunków rynkowych dla produktów przyjaznych środowisku na rynku europejskim umożliwiłaby wzmocnienie konkurencyjności przemysłu europejskiego. Komisja przyjęła Zieloną Księgę w lutym 2001 r. i rozpoczęła konsultacje z uczestnikami dotyczące zawartości tego dokumentu (patrz Załącznik I).

Konsultacje te jasno pokazały, że Zintegrowana Polityka Produktowa spełnia istotną rolę w kwestiach zrównoważonego rozwoju. W Komunikacie wielokrotnie będzie wskazywane

¹ Wnioski Prezydium Rady Europejskiej w Göteborgu, 15-16 czerwca 2001, ustępy 19-32, <http://ue.eu.int/pressData/en/ec/00200-r1.en1.pdf>

² Decyzja 1600/2002/WE Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiająca Szósty Środowiskowy Program Działań, Dz.U. L 242 z 10.09.2002 r., str. 1-15.

dla czego wymiar produktowy ma tak istotne znaczenie dla polityki ekologicznej. W części 2 zostanie wyjaśnione na czym polega „podejście ZPP”, a następnie w części 3 zostaną określone zasady Zintegrowanej Polityki Produktowej Unii Europejskiej. W pozostałych częściach przedstawione będą dalsze działania Komisji związane z wdrażaniem „podejścia ZPP”.

2. DLACZEGO NIEZBĘDNY JEST PRODUKTOWY WYMIAR POLITYKI EKOLOGICZNEJ?

W ostatnich kilku latach Komisja przeprowadziła ponowną analizę polityk odnoszących się do oddziaływania produktów na środowisko. Wszystkie produkty i usługi⁴ oddziałują na środowisko⁵ podczas ich produkcji, bądź użytkowania lub unieszkodliwiania. Natura tego oddziaływania jest złożona i trudna do oceny, a potencjalna wielkość problemu - oczywista⁶. Produkcja i wykorzystanie produktów w istotny sposób wpływa na ciągły wzrost gospodarczy i dobrobyt. Wyzwaniem jest więc powiązanie poprawy stylu życia i wzrostu dobrobytu – na które często w sposób bezpośredni wpływają produkty – z ochroną środowiska. Inaczej mówiąc, konieczne jest znalezienie takiego rozwiązania, w którym jednocześnie mamy lepszą jakość produktów, poprawę stanu środowiska i poprawa ta wspiera w długim okresie czasu konkurencyjność przemysłu. Do osiągnięcia takiego stanu dąży Zintegrowana Polityka Produktowa.

Dotychczasowe polityki środowiskowe zorientowane „produktowo” koncentrowały się na sprawach dotyczących dużych, punktowych źródeł zanieczyszczeń związanych z emisjami przemysłowymi lub gospodarki odpadami. Takie podejścia było skuteczne, jednak obecnie stało się oczywiste, że dotychczasowa polityka ochrony środowiska powinna być uzupełniona o aspekty odnoszące się do całego cyklu życia produktu, włączając w to fazę jego użytkowania. Powinno to zapewnić, że problemem oddziaływań na środowisko będzie się zajmować w sposób zintegrowany, podczas całego cyklu jego życia – a nie jedynie przesuwaniem z jednej części cyklu życia do innej. Powinno to także oznaczać, że działania odnoszące się do oddziaływania na środowisko powinny być podejmowane w tym etapie cyklu życia produktu, na którym w sposób najlepszy i najbardziej efektywny kosztowo zostanie zmniejszone wykorzystanie zasobów i oddziaływanie na środowisko. Efektywna polityka musi brać pod uwagę szereg cech produktów, które sprawiają, że są one obiektami rozpowszechnionymi (*diffuse*) dla podejmowanych działań ograniczających zanieczyszczenia.

³ Na przykład, <http://europa.eu.int/comm/environment/ipp.ippsum.pdf>

⁴ W dalszej części tego Komunikatu będzie mowa, dla uproszczenia, tylko o produktach, jednakże powinno być to rozumiane, iż usługi są także włączone do ogólnego zakresu – patrz część 4.

⁵ Oddziaływanie na środowisko powinno uwzględniać zdrowie ludzi.

⁶ Na przykład samochód jest odpowiedzialny za około 80% emisji CO₂ z sektora transportu w Unii Europejskiej, czyli sektora w którym emisje rosły najszybciej. Zwiększa się ilość samochodów w odniesieniu do liczby mieszkańców – o 14% pomiędzy 1990 a 1999 rokiem – i wykorzystuje się większą ilość zasobów w procesie wytwarzania, więcej przestrzeni na parkingi oraz drogi, stwarzając większe problemy z unieszkodliwianiem odpadów. Wszystko to dzieje się mimo zmniejszenia się wielkości emisji przypadających na 1 samochód i znaczących wysiłków podejmowanych przez przemysł, w tym dobrowolnych zobowiązań do zmniejszenia emisji CO₂ o 25% do 2008 r. Poza tym w ostatnich dekadach doszło do bardzo poważnego zmniejszenia emisji innych zanieczyszczeń.

Po pierwsze, **zwiększa się całkowita ilość produktów**. Większy rozporządzalny dochód⁷ sprawia, że można nabyć ich większą ilość. Na przykład tam, gdzie wcześniej gospodarstwo domowe dysponowało jedną stałą linią telefoniczną, obecnie często posiada w domu kilka połączeń. Zmniejsza się także przeciętna wielkość gospodarstwa domowego, co może często prowadzić do zwiększonego powtarzania się niektórych artykułów gospodarstwa domowego⁸. Oznacza to zwiększenie się liczby takich samych produktów i ich większe rozprzestrzenienie. Zatem każda polityka produktowa powinna być ukierunkowana na zmniejszenie oddziaływania zwiększonych ilości produktów na środowisko.

Po drugie, **zwiększa się zróżnicowanie produktów i ich funkcji**. Podstawowe produkty są obecnie oferowane w różnych wersjach. Na przykład istnieją różne rodzaje ekranów telewizyjnych – (katodowe, LCD, plazmowe). Z tego względu każda polityka produktowa powinna być elastyczna, aby można ją było stosować jednocześnie do wielu wariantów produktu.

Po trzecie, **wskutek innowacji ciągle powstają nowe rodzaje produktów**. W ostatnich 20 latach na przykład odeszło się od stosowania odtwarzaczy gramofonowych na rzecz odtwarzaczy płyt kompaktowych, a do użytku wchodzi obecnie odtwarzacze DVD. Cykle innowacyjne części składowych produktów często są dość krótkie. Przykładem jest tu gwałtowny rozwój mocy obliczeniowych procesorów komputerowych. Polityka produktowa powinna wykorzystywać tę kreatywność z korzyścią zarówno dla środowiska, jak i dla gospodarki.

Po czwarte, **dokonuje się globalny obrót produktami**. Zarówno Jednolity Rynek, jak i wielostronna redukcja barier handlowych i inwestycyjnych przyczyniły się do globalnego oddziaływania gospodarek, w których towary z wielu krajów sprzedawane są na rynkach międzynarodowych. W naszych sklepach dostępne są produkty o różnym pochodzeniu. Polityka produktowa powinna zatem uwzględniać globalny charakter handlu i być zgodna z właściwymi umowami międzynarodowymi, opartymi m.in. na zasadach Światowej Organizacji Handlu.

Po piąte, **produkty stają się coraz bardziej złożone**. Oznacza to, iż wiedza na temat produktów w coraz większym stopniu jest skoncentrowana w rękach osób odpowiedzialnych za ich projektowanie. Organom regulującym coraz trudniej jest realistycznie ocenić które zmiany techniczne są możliwe do osiągnięcia. Z tego powodu każda polityka produktowa powinna zagwarantować, że producenci i projektanci staną się w większym stopniu

⁷ Pomiędzy 1980 a 1997 rokiem wydatki konsumentów wzrosły o 46% w ujęciu realnym, przesuując się z finansowania potrzeb podstawowych, takich jak żywność czy mieszkanie, w stronę zakupu dóbr i usług takich jak transport, paliwo i rekreacja (EEA Fact Sheet 2001 – YIR01HH04).

⁸ Pomiędzy 1980 a 1995 przeciętna wielkość gospodarstwa domowego spadła z 2,82 do 2,49 osób. Prawdopodobnie ta tendencja utrzyma się. (EEA Fact Sheet 2001 – YIR01HH03).

odpowiedzialni za to, czy ich produkty spełniają uzgodnione kryteria w zakresie zdrowia, bezpieczeństwa i ochrony środowiska.

Po szóste, **choć produkt może być zaprojektowany w sposób perfekcyjny, jego niewłaściwe użytkowanie i unieszkodliwianie może spowodować znaczne oddziaływanie na środowisko.** Na przykład wykorzystanie energooszczędnych żarówek przynosi zdecydowane korzyści ekologiczne, ale mogą być one osiągnięte w pełni jedynie, gdy żarówki są wyłączane w czasie, kiedy nie są używane. Gdy produkty są niewłaściwie unieszkodliwiane, to wówczas nie można obarczać projektu produktu odpowiedzialnością za ewentualne szkody powstałe w środowisku.

Wreszcie, **produkty w trakcie ich cyklu życia powiązane są z coraz bardziej zróżnicowanymi uczestnikami.** Polityka produktowa m.in. ze względu na rosnącą złożoność i proces globalizacji powinna dać się stosować do wielu różnych uczestników. Powinna także uwzględniać fakt, iż produkt może być składany, sprzedawany lub użytkowany w oddalonych od siebie miejscach świata, w których obowiązują różne hierarchie wartości społecznych. Uczestniczący w procesie na jakimś etapie cyklu życia produktu może nie zdawać sobie sprawy jakie pojawiają się problemy z produktem u innych uczestników. Warunki, w jakich nasze produkty są wytwarzane, mogą być nieznane. Z tego względu polityka produktowa powinna przyczyniać się do poprawy przepływu informacji wzdłuż łańcucha zaopatrzenia

Wszystkie powyższe czynniki wskazują na konieczność wprowadzenia wymiaru produktowego do polityki środowiskowej. Powinna ona ujmować produkty w sposób całościowy, włączając możliwie wielu uczestników i pozostawiając im odpowiedzialność za dokonywane przez nich wybory. Należy zapewnić mocne wsparcie dla istniejących działań podejmowanych w zakresie produktów. Zintegrowane podejście produktowe ma wspierać także szersze cele gospodarcze i społeczne Unii Europejskiej, określone w Strategii Lizbońskiej, a także wypełnić zobowiązania wynikające z umów międzynarodowych. Zintegrowane podejście produktowe – „podejście ZPP” - jest objaśnione w następnej części Komunikatu.

3. PODEJŚCIE ZPP

Zintegrowane podejście produktowe (podejście ZPP) opracowywane etapami w okresie ostatniej dekady jest obecnie uznawane za możliwie najbardziej efektywny sposób realizowania wymiaru środowiskowego w odniesieniu do produktów. Podejście to jest oparte na pięciu podstawowych zasadach:

- **Myślenie w Kategoriach Cyklu Życia**⁹ – odnosi się do cyklu życia produktu („od kołyski po grób”) i jest ukierunkowane na zmniejszenie jego całkowitego oddziaływania na środowisko. Ma także na celu zapobieganie takim działaniom na poszczególnych etapach cyklu życia, które powodują przesuwanie ciężarów środowiskowych do innej części cyklu życia produktu. Ujmowanie tego cyklu w sposób zintegrowany sprzyja się także spójności polityki produktowej. Wspiera działania zmierzające do ograniczenia oddziaływania na środowisko na tym etapie cyklu życia produktu, na którym występuje możliwość najefektywniejszego zmniejszenia tego oddziaływania i zarazem zmniejszenia kosztów dla podmiotów gospodarczych i społeczeństwa.
- **Współdziałanie z Rynkiem** – polega na ustanawianiu zachęt, aby rynek działał w sposób zrównoważony, poprzez wspieranie podaży i popytu produktów przyjaznych dla środowiska. Promowane będą w ten sposób przedsiębiorstwa innowacyjne i zaangażowane w realizację idei zrównoważonego rozwoju.
- **Zaangażowanie uczestników** – ma na celu wspieranie wszystkich, którzy uczestniczą w procesie (np. przemysł, konsumentów i administrację), aby działali z w zakresie ich sfery wpływów i zachęcali do współpracy innych uczestników. Przemysł może badać, w jaki sposób lepiej uwzględniać aspekty ekologiczne w projektowaniu produktu, podczas gdy konsumenci mogą oceniać, w jaki sposób nabywać produkty przyjazne środowisku¹⁰ oraz jak je lepiej użytkować i unieszkodliwiać. Administracja może ustanawiać ramowe warunki gospodarcze i prawne dla gospodarek narodowych oraz bezpośrednio oddziaływać na rynek, na przykład poprzez zakup produktów przyjaznych środowisku („produktów zielonych”).
- **Kontynuowanie poprawy** – można dokonywać częstych korekt w celu zmniejszenia oddziaływania produktu na środowisko w okresie jego cyklu życia, w fazach projektowania, wytwarzania, użytkowania lub unieszkodliwiania, uwzględniając czynniki określone przez rynek. ZPP dąży raczej do ciągłej poprawy w tych fazach, niż do ustanawiania szczegółowych progów do osiągnięcia¹¹. Dzięki temu przedsiębiorstwa mogą ustalać własną szybkość działania i koncentrować się na najbardziej ekonomicznie efektywnych środkach.

⁹ różni się ono od Oceny Cyklu Życia (LCA), która wymaga kwantyfikowania i oceny oddziaływania produktu na środowisko w okresie jego cyklu życia, jakkolwiek różnica ta ma praktyczne powody w wąsko określonych granicach.

¹⁰ Tutaj, i w całym tekście, produkty przyjazne środowisku są określone jako **mniej oddziałujące na środowisko w okresie ich cyklu życia w porównaniu z podobnymi produktami spełniającymi te same funkcje**.

¹¹ Nie oznacza to, iż progi te nie mogą być użyteczne w stymulowaniu ciągłej poprawy. Są one jedynie mniej elastyczne, jednakże w niektórych przypadkach ich ustanowienie może być pożądane.

- **Zróźnicowanie Instrumentów Polityki** – podejście ZPP wymaga wielu różnych instrumentów, ponieważ istnieje duża różnorodność produktów i uczestników mających kontakt z produktem. Stanowią one szeroki wachlarz od porozumień dobrowolnych do regulacji o skali od lokalnej do międzynarodowej. W podejściu ZPP istnieje widoczna tendencja do korzystania z instrumentów dobrowolnych, chociaż mogą okazać się pożądane także działania obowiązkowe. Czynnikiem decydującym jest tu efektywność narzędzia, polegająca na przynoszeniu oczekiwanych wyników przy przestrzeganiu zasad zrównoważonego rozwoju.

4. ZINTEGROWANA POLITYKA PRODUKTOWA UNII EUROPEJSKIEJ

Jak określono w części 1, strategia ZPP UE jest integralną częścią Strategii Zrównoważonego Rozwoju UE. Jej podstawowym celem jest zmniejszenie oddziaływania na środowisko wywieranego przez produkty w trakcie ich cyklu życia, w miarę możliwości za pomocą podejścia rynkowego, uwzględniającego zagadnienia konkurencyjności. Konkurencyjność przedsiębiorstw wzrośnie dzięki większej spójności polityki, którą będzie stymulować ZPP, jak i stosowania różnych, innych instrumentów strategii. Doświadczenie z niektórymi narzędziami zarządzania środowiskowego wskazuje, że wzrostowi świadomości ekologicznej w przedsiębiorstwach może towarzyszyć zmniejszenie kosztów. Co więcej, w coraz bardziej konkurencyjnym świecie, przedsiębiorstwa i ich produkty mogą być bardziej konkurencyjne dzięki mniejszemu ich oddziaływaniu na środowisko. Niektóre przedsiębiorstwa wykorzystują swoje osiągnięcia ekologiczne jako instrument marketingu. ZPP pomoże tym przedsiębiorstwom, między innymi czyniąc je bardziej widocznymi na rynku.

Obecnie istnieją już metodologie umożliwiające dokonanie oceny wpływu na środowisko produktów na różnych etapach ich cyklu życia. Doświadczenia zdobyte podczas początkowego etapu stosowania ZPP będą cenną podstawą wiedzy, umożliwiającą szersze uwzględnienie problemów zrównoważonego rozwoju.

ZPP będzie rozwijana przy uwzględnieniu innych polityk sektorowych. Istnieje już duża ilość aktów prawnych regulujących politykę konkurencji, właściwości oraz handel produktami, na przykład w ramach rynku wewnętrznego UE. ZPP będzie w zasadzie uzupełniać istniejące prawo poprzez zainicjowanie przy pomocy dobrowolnych porozumień dalszego rozwoju takich produktów, których właściwości nie wymagają stosowania uregulowań prawnych.

Podczas wprowadzania niniejszego Komunikatu w życie zostaną w pełni uwzględnione zobowiązania Wspólnoty wynikające z prawa międzynarodowego (w szczególności dotyczy to handlu) oraz zasady rządzące innymi wspólnotowymi politykami. Wszelkie nowe propozycje legislacyjne Komisji będą poddane Ocenie Wpływu¹². Zagwarantuje to, że będą

¹² Jak określono w COM(2002) 276 w wersji ostatecznej z 5.06.2002 r., Komunikat Komisji w sprawie Oceny Wpływu.

one prezentować wyważone podejście wobec trzech filarów zrównoważonego rozwoju. Rozwój ZPP będzie także oparty na doświadczeniach płynących ze stosowania istniejących narzędzi ekologicznych, takich jak systemy zarządzania środowiskowego oraz etykietowania środowiskowego.

Dla osiągnięcia swych celów polityka będzie spełniać trzy kluczowe role.

Po pierwsze, będzie **przyczyniać się** do rozwiązywania problemów ekologicznych określonych zarówno w Strategii Zrównoważonego Rozwoju, jak i w Szóstym Środowiskowym Programie Działań. Bez wymiaru produktowego szansa realizacji postawionych w nich celów będzie mniejsza. ZPP będzie także kluczowym elementem działań wdrażających przyszłych strategii tematycznych: w sprawie zrównoważonego wykorzystania zasobów oraz strategii zapobiegania powstawaniu odpadów i ich recyklingu. Jest także ściśle powiązana z przyszłym Programem Działań na rzecz Technologii Środowiskowych. W wymiarze międzynarodowym ZPP będzie stanowić znaczący wkład w realizację dziesięcioletnich ramowych programów zrównoważonej produkcji i konsumpcji określonych w dokumentach Szczytu Ziemi w sprawie Zrównoważonego Rozwoju (WSSD) w Johannesburgu we wrześniu 2002 r.¹³

Po drugie, będzie **uzupełniać** istniejące polityki dotyczące produktów, poprzez zapewnianie szerszych, "ujmowanych w kontekście cyklu życia" ram koncepcyjnych dzięki którym będzie można rozstrzygać inne problemy ekologiczne. Jednocześnie będzie ona brać pod uwagę fakt, że w niektórych obszarach polityki dotyczącej produktów, myślenie w kategoriach cyklu życia jest już w pewnym stopniu zaawansowane, jak na przykład w koncepcji *Od Farmy do Widelca* w dziedzinie rolnictwa i bezpieczeństwa żywności.

Po trzecie i najważniejsze, wzmocni ona **spójność i koordynację** pomiędzy istniejącymi i przyszłymi instrumentami polityki produktowej odnoszącymi się do środowiska. Pomoże to w pełnym wykorzystaniu potencjalnej synergii między nimi i wspomocze ich zintegrowany rozwój. W dodatku, integrujące „podejście cyklu życia” uczyni działania polityki ekologicznej „zorientowanej produktowo” bardziej efektywnymi. Wzmocnienie koordynacji będzie skutkowało wzrostem konkurencyjności i poprawą stanu środowiska.

Osiągnięcie tego celu będzie czasochłonne. Dla jego zrealizowania Komisja skoncentruje się na dwóch działaniach:

- ustanowieniu warunków ramowych dla stałego zmniejszania oddziaływania wszystkich produktów na środowisko we wszystkich fazach ich cyklu życia: produkcji, użytkowania i unieszkodliwiania;

¹³ Ustęp 14 WSSD (Światowej Strategii Zrównoważonego Rozwoju) - Planu Działań z Johannesburga oraz ustęp 8 wniosków Rady do Spraw Ogólnych i Zagranicznych z 30.10.2002 r.

- zidentyfikowaniu produktów, które posiadają największy potencjał poprawy w zakresie oddziaływania na środowisko.

Niniejszy Komunikat wskazuje środki, które Komisja podejmie w celu wdrożenia tych działań. Kluczową kwestią dla powodzenia ZPP jest aktywne współdziałanie wszystkich uczestników zmierzających do poprawy ich działań ekologicznych. Z tego powodu polityka będzie opracowywana we współpracy z uczestnikami. W Załączniku II znajduje się zestawienie ról i zadań Państw Członkowskich¹⁴ oraz uczestników, jakie powinny im - zdaniem Komisji - przyspaść w procesie realizacji.

W początkowym etapie realizacji ZPP Komisja będzie koncentrować się raczej na produktach¹⁵ niż usługach. Nie oznacza to jednakże wyłączenia usług spod zakresu Zintegrowanej Polityki Produktowej. Koncentrowanie się na produktach wynika z faktu, że analizy cyklu życia są bardziej zaawansowane dla produktów niż usług oraz, że istnieje większy dorobek legislacji wspólnotowej w tym zakresie. Z tych powodów wprowadzenie w życie polityki produktowej w tym obszarze będzie dla Komisji łatwiejsze.

5. USTANOWIENIE WARUNKÓW RAMOWYCH DLA CIĄGŁEJ POPRAWY EKOLOGICZNEJ

Obecnie istnieje wiele różnych narzędzi polityki, które bądź są już stosowane (nie tylko przez przemysł) w odniesieniu do produktów przyjaznych dla środowiska (*green products*), bądź mogą być w przyszłości w takim celu wykorzystane. Zrozumiałe jest, że nie wszystkie z nich są odpowiednie dla wszystkich produktów. Narzędzia te będą przedmiotem analizy w niniejszej części Komunikatu.

5.1. Narzędzia do Tworzenia Właściwych Ram Gospodarczych i Prawnych

Ciągła poprawa ekologiczna wymaga stworzenia odpowiednich zachęt dla producentów działających w oparciu o „podejście cyklu życia” i przy uwzględnieniu czynników określanych przez rynek tak, aby nowe serie wytwarzanych przez nich produktów były bardziej przyjazne dla środowiska od poprzednich. Wymaga ona także zachęt dla konsumentów, aby kupowali takie produkty. Dla efektywnej zintegrowanej polityki produktowej konieczne jest stworzenie ram prawnych i gospodarczych, które sprzyjałyby wytwarzaniu i nabywaniu produktów przyjaznych dla środowiska, najlepiej przy minimalnej interwencji państwa. Rolą Komisji jest zapewnienie instrumentów, w zakresie jej kompetencji, wspierających te zmiany. Narzędzia polityki właściwe dla tego celu są opisane w Ramce 1.

¹⁴ W miejscach, gdzie niniejszy dokument odnosi się do Państw Członkowskich, powinno być to rozumiane jako stosowanie go także wobec Państw Przystępujących i Kandydujących.

¹⁵ Niniejszy Komunikat nie ma na celu zmiany istniejących definicji prawnych określających produkt, producenta, rodzaj produktu lub tym podobne.

a) Podatki i subsydia

Długoterminowym celem Komisji jest kształtowanie cen¹⁶ produktów poprzez internalizację kosztów środowiskowych w taki sposób, że ich oddziaływanie na środowisko jest dokładnie w odzwierciedlone cenie produktu. Sygnały cenowe stanowią zachętę do ciągłej poprawy ekologicznej produktów w ich całym cyklu życia. Ułatwiają one i wzmacniają działania takie jak „zazielenie” zamówień publicznych i wymagań dotyczących projektowania produktów. Zapewniają one także konsumentom informację i zachęcają ich do kupowania produktów mniej oddziałujących na środowisko. Komisja przedłożyła już kilka propozycji dotyczących podatków energetycznych na poziomie europejskim¹⁷. Propozycja z 1997 r. w sprawie zmiany ram wspólnotowych opodatkowania produktów energetycznych spotkała się z jednogłośnym poparciem Rady. Rozszerzy ona minimalne stawki opodatkowania w Unii Europejskiej na wszystkie produkty energetyczne, zapewniając w ten sposób Państwom Członkowskim spójniejsze ramy do wykorzystywania opodatkowania energii jako instrumentu osiągnięcia celów ich polityki ekologicznej i innych polityk sektorowych. Komisja będzie nadal wspierać i zachęcać do wykorzystywania środków fiskalnych, takich jak ekologiczne podatki i subsydia, na właściwym szczeblu lokalnym, regionalnym lub wspólnotowym.¹⁸

Jednakże w świetle komentarzy otrzymanych od uczestników procesu, szczególnie od Państw Członkowskich, Komisja na razie nie podejmie inicjatywy mającej na celu stosowanie obniżonych stawek podatku VAT od produktów opatrzonych etykietą ekologiczną UE.¹⁹ Państwa Członkowskie powinny w odniesieniu do innych rodzajów podatków - w miarę możliwości - promować i zachęcać do stosowania wyżej wymienionych środków fiskalnych w celu wspierania produktów przyjaznych dla środowiska.

Ponadto, w ramach Szóstego Środowiskowego Programu Działań, Komisja opracuje listę kryteriów, które umożliwią zidentyfikowanie subsydiów mających negatywny wpływ na środowisko.²⁰ Stanowiąc to będzie wiarygodną podstawę dla ich eliminacji. Komisja opracowała również wytyczne dotyczące pomocy publicznej w ochronie środowiska mające

¹⁶ Oznacza to dążenie do tego, by cena płacona za produkt przez konsumenta zawierała koszty wszystkich oddziaływań na środowisko, które ten produkt powoduje.

¹⁷ Propozycja Komisji z 2002 r. zmieniająca Dyrektywy 92/81/EWG oraz 92/82/EWG wprowadzająca specjalne zasady podatkowe dla oleju napędowego wykorzystywanego do celów handlowych oraz ujednolicenia podatków akcyzowych nakładanych na benzynę i olej napędowych jest wciąż negocjowana w Radzie.

¹⁸ Na mocy trzeciego akapitu art. 3 ust. 4 Decyzji 1600/2002/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 lipca 2002 r. ustanawiającej Szósty Środowiskowy Program Działań Wspólnoty, Dz.U. L 242 z 10.09.2002 r., str. 1-15. Powinno to być oczywiście wykonane zgodnie z właściwymi aktami prawnymi rynku wewnętrznego.

¹⁹ Analiza ta uwzględni także wyniki eksperymentu polegającego na stosowaniu obniżonych stawek podatku VAT od usług o intensywnym nakładzie pracy.

²⁰ Podobne prace rozpoczęły się w ramach Międzynarodowej Agencji Energii OECD.

na celu wspieranie zmian technologicznych sprzyjających produktom i usługom bardziej przyjaznym środowisku.²¹

b) Dobrowolne Porozumienia i Standaryzacja

Dla efektywnego wytwarzania produktów przyjaznych środowisku, w uzupełnieniu do aktów prawnych powinno się rozważyć inne rozwiązania, takie jak porozumienia ekologiczne i procesy standaryzacyjne. Ramy porozumień środowiskowych na poziomie wspólnotowym są obecnie przedmiotem rozważania w Komunikacie Komisji na ten temat.²²

W zakresie standaryzacji, tam gdzie to możliwe, Komisja będzie nadal stosować Standardy Międzynarodowe. Komisja określi w komunikacie w 2003 r. kilka kluczowych kwestii odnoszących się do standaryzacji i ochrony środowiska na poziomie europejskim. Komisja zawarła także kontrakt z konsorcjum europejskich pozarządowych organizacji ekologicznych (ECOS)²³, w celu ich uczestnictwa w pracach nad integracją aspektów ekologicznych do standaryzacji.

c) Prawo Zamówień Publicznych

Wartość zamówień publicznych stanowi około 16% Produktu Krajowego Brutto Wspólnoty. Jest to znacząca część rynku, którą władze publiczne mogą wykorzystać do wspierania produktów przyjaznych środowisku. Istnieją szczegółowe zasady Wspólnoty ustanawiające procedury, które powinny być przestrzegane przy zamówieniach publicznych na rynku wewnętrznym. Komunikat Interpretacyjny Komisji w sprawie Zamówień Publicznych i Środowiska²⁴ wyjaśnia uwarunkowania prawne²⁵ i wskazuje na możliwość uwzględnienia zagadnień ochrony środowiska w ofertach kontraktów objętych tymi regulacjami; ta sytuacja nie zmieni się w trwającym obecnie procesie nowelizowania dyrektyw dotyczących zamówień publicznych. Sprawienie, że istniejące możliwości będą wykorzystywane przez ogłaszających przetargi, jest prawdziwym wyzwaniem w procesie kształtowania przetargów publicznych w sposób przyjazny środowisku.

²¹ Wytyczne Wspólnoty w sprawie Pomocy Państwowej dla Ochrony Środowiska, Dz.U. C 37 z 3.02.2001 r., str. 3-15.

²² Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów w sprawie Porozumień Ekologicznych na poziomie wspólnotowym w ramach Planu Działań w sprawie Uproszczenia i Poprawy Środowiska Prawnego, COM (2002) 412 wersja ostateczna z 17.07.2002 r.

²³ ECOS - Europejska Organizacja Ekologiczna Obywateli do spraw Standaryzacji.

²⁴ Komunikat Interpretacyjny Komisji Wspólnot Europejskich (2001) w sprawie prawa wspólnotowego stosowanego do zamówień publicznych i możliwości włączenia zagadnień ekologicznych do zamówień publicznych, COM(2001) 274 wersja ostateczna z dnia 4.07.2001 r. Może być znaleziony na stronie <http://simap.eu.int/EN/pub/src/welcome.htm>.

²⁵ Patrz strona internetowa podana w przypisie 24.

²⁶ Dyrektywa 2002/95/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie ograniczenia wykorzystania niektórych substancji niebezpiecznych w sprzęcie elektrycznym i elektronicznym, Dz.U. L 37 z 13.02.2003 r., str. 19-23.

²⁷ Biała Księga w sprawie Strategii dla przyszłej Polityki Chemikaliów, COM(2001) 88 wersja ostateczna.

d) Inne Akty Prawne

W celu rozwiązania problemów w ochronie środowiska konieczne może okazać się przyjęcie na poziomie wspólnotowym innych aktów prawnych odnoszących się do produktów, szczególnie jeżeli nieprawidłowości rynkowe nie będą korygowane, lub jeżeli brak działania na poziomie wspólnotowym może naruszyć warunki Jednolitego Rynku. Dobrym przykładem jest tu **dyrektywa w sprawie ograniczenia substancji niebezpiecznych w sprzęcie elektrycznym i elektronicznym**²⁶; innym przykładem będzie (po jej opublikowaniu przez Komisję) Biała Księga w sprawie Chemikaliów²⁷. Odnosi się to także do przyszłej propozycji Komisji dotyczącej dyrektywy ustanawiającej ramy dla ekologicznego projektowania produktów wykorzystujących energię (EuP), która, między innymi, uwzględni zasady ZPP: myślenie w kategoriach cyklu życia, zaangażowanie uczestników oraz kontynuowanie poprawy. Wydanie aktów prawnych może okazać się niezbędne w przypadkach rozszerzonej odpowiedzialności producenta lub opłat depozytowych. Choć takie inicjatywy mają szczególne znaczenie na poziomie wspólnotowym, to poszczególne Państwa Członkowskie już opracowały, lub są w trakcie opracowywania własnych inicjatyw w tym zakresie. Komisja zamierza rozwinąć te zagadnienia bardziej szczegółowo w strategii tematycznej dotyczącej zapobiegania powstawaniu odpadów i ich recyklingu.

5.2. Promowanie Myślenia w Kategoriach Cyklu Życia

W celu zwiększenia efektywności ZPP konieczne jest, aby myślenie w kategoriach cyklu życia stało się drugą naturą dla tych, którzy wchodzi w kontakt z produktem. Działania edukacyjne i podnoszące świadomość powinny być podejmowane na możliwie niskim szczeblu, na przykład na szczeblu krajowym i regionalnym. Na poziomie wspólnotowym wymagane jest podjęcie trzech szczególnych zestawów działań (Ramka 2).

Ramka 2

a) Udostępnianie Informacji i Narzędzi Interpretacyjnych dotyczących Myślenia w Kategoriach Cyklu Życia

Dane dotyczące cyklu życia, na podstawie których dokonuje się ocen - zarówno do potrzeb projektowania, jak i etykietowania - powinny być systematycznie gromadzone. Niektóre Państwa Członkowskie i sektory przemysłu opracowały mające w tym pomóc bazy danych. Komisja zapewni utworzenie platformy celem ułatwienia komunikacji i wymiany. W ramach platformy będą się odbywać regularne spotkania wspierane przez Komisję; będzie ona zawierać spis baz danych LCA, uaktualnianych w regularnych odstępach czasu.

Dane dotyczące cyklu życia powinny stać się bardziej dostępne. W tym celu Komisja podejmie się koordynacji inicjatyw obejmujących zarówno działania obecnie realizowane w

d dziedzinie gromadzenia danych w UE jak i zrealizowane już inicjatywy harmonizujące. Będzie to stanowić europejski wkład do Programu Środowiskowego Cyklu Życia Narodów Zjednoczonych. W pierwszej fazie Komisja zainicjuje zbadanie istniejącej sytuacji oraz możliwych dróg rozwoju w przyszłości.

LCA stanowią najdogodniejszą podstawę dla oceny potencjalnego wpływu na środowisko dostępnych produktów i z tego względu są one ważnym narzędziem wsparcia dla ZPP. Obecnie toczy się debata na temat dobrych praktyk dotyczących wykorzystania i interpretacji LCA. Seria badań i warsztatów organizowanych przez Komisję ukierunkuje tę debatę na przygotowanie i wydanie w ciągu dwóch lat podręcznika najlepszych praktyk, opartego na możliwie najlepszym do osiągnięcia konsensusie uczestników.

Komisja wspiera badania i rozwój tej części podejścia ZPP, które sprzyjają jego wdrożeniu. Piąty²⁸ i Szósty²⁹ Ramowy Program Badań Naukowych Wspólnoty przyczyni się do:

- rozszerzenia wiedzy na temat procesów środowiskowych,
- dostarczenia danych podstawowych i systemów pomiarowych oraz
- opracowania dających się zrealizować rozwiązań dla produktów przyjaznych środowisku.

Projekty dotyczące ZPP³⁰ są finansowane ze środków programu LIFE.

b) Systemy Zarządzania Środowiskowego

Systemy Zarządzania Środowiskowego (EMS) zapewniają dobre ramy dla uwzględnienia myślenia w kategoriach cyklu życia w działaniach organizacji oraz w osiąganiu ciągłej poprawy. Przegląd EMAS w 2001 roku przesunął akcent z wymiaru procesowego na wymiar produktowy. Zarówno produkty jak i usługi są obecnie objęte postanowieniami Rozporządzenia EMAS; ich wpływ na środowisko powinien być oceniany przez weryfikatora EMAS, a informacja o tym powinna być włączona do deklaracji środowiskowej (*environmental statement*). W przeszłości EMAS skupiał się bardziej na działalności przemysłowej, więc Komisja zamierza opracować do końca 2004 roku wytyczne określające, w jaki sposób w EMAS powinien być uwzględniony wymiar produktowy.

EMS dotyczy wszystkich rodzajów organizacji - publicznych i prywatnych - i systemy te mogą być wykorzystane do stworzenia podstaw dla wszystkich rodzajów narzędzi, począwszy od „zazieleniania” przetargów po uwiarygodnianie informacji dotyczących „zielonych” tj.

²⁸ Decyzja nr 182/1999/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 grudnia 1998 r. dotycząca Piątego Ramowego Programu Wspólnoty Europejskiej w zakresie Badań, Rozwoju Technologii i Prezentacji (1998-2002), Dz.U. L 26 z 1.02.1999 r., str. 1-31.

²⁹ Decyzja nr 1513/2002/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2002 r. dotycząca Szóstego Ramowego Programu Wspólnoty Europejskiej w zakresie Badań, Rozwoju Technologii i Prezentacji, przyczyniającego się do stworzenia Europejskiego Obszaru Badań oraz innowacji (2002-2006), Dz.U. L 232, str. 1-33.

³⁰ Rozporządzenie (WE) nr 1655/2000 Parlamentu Europejskiego i Rady dotyczące Instrumentu Finansowego na rzecz Środowiska (LIFE), Dz.U. L 192 z 27.07.2000 r., str. 1-9.

przyjaznych środowisku produktów. Certyfikat EMS sam przez się nie gwarantuje szczególnych właściwości ekologicznych produktu, ale w związku z EMAS dostarcza podstaw do uwiarygodnienia informacji o takich właściwościach produktu przez weryfikatora EMAS.

Komisja będzie także monitorować i oceniać wdrażanie wymiaru produktowego do EMAS, tak aby w kolejnej zmianie Rozporządzenia EMAS planowanych na 2006 r. zostały uwzględnione zdobyte już doświadczenia. W 2004 r. Komisja zdecyduje, czy w EMAS II wprowadzać rejestrację, w tym zakresie jest realizowany projekt pilotowy w którym uczestniczą trzy dyrekcje generalne.

c) Wymagania wobec Projektowania Produktu

Dwa wyżej wymienione elementy powinny stymulować najbardziej zaawansowanych uczestników procesu do wykorzystywania produktów przyjaznych środowisku. Ponadto Komisja przygotowuje w 2005 roku roboczy dokument przeznaczony do dyskusji nad sposobami zachęcania przedsiębiorstw do wdrażania podejścia produktowego; będzie on zawierał także ogólne, konieczne wymagania dla niektórych produktów. Dokument ten wykorzysta wyniki dyskusji na temat wdrażania Nowego Podejścia w dziedzinie ochrony środowiska w związku z publikacją Zielonej Księgi ZPP³¹. Uwzględnione zostaną także reakcje na opublikowane projekty Dyrektywy w sprawie projektowania środowiskowego urządzeń końcowych (EuE) i Dyrektywy w sprawie sprzętu elektrycznego i elektronicznego (EEE). Zostaną także uwzględnione doświadczenia związane z projektem dyrektywy ustanawiającej ramy dla określenia wymagań wobec projektowania ekologicznego produktów wykorzystujących energię (EuP). Zagadnieniami wymagającymi rozstrzygnięcia będą między innymi:

- odpowiednia podstawa prawna;
- rozstrzygnięcia dotyczące rynku wewnętrznego;
- zobowiązania z tytułu umów międzynarodowych;
- zakres takich działań;
- odpowiednie produkty lub grupy produktów;
- wymagany poziom szczegółowości wymagań wobec projektowania,
- rola standardów minimalnych produktu,
- właściwe środki wdrażania i sprawozdawczości,
- koszty i korzyści takiego podejścia,
- prawdopodobne skutki środowiskowe oraz
- sposób, w jaki należy je połączyć z politykami i działaniami wpływającymi na środowiskowy wymiar produktów, włączając narzędzia ZPP.

³¹ Patrz www.europa.eu.int/comm/environment/ipp/standard.pdf oraz Godenman G., Hart J.W., Sanz Levia L., *Nowe Podejście w Ustanawianiu Standardów Produktowych dla Bezpieczeństwa, Ochrony Środowiska i Zdrowia Ludzkiego: Kierunki na Przyszłość*, Environmental News nr 66, 2002, Duńska Agencja Ochrony Środowiska

W odniesieniu do produktów wykorzystujących energię istnieją już wystarczające doświadczenia; ich oddziaływanie na środowisko wzrasta i dla Komisji jest jasne, że należy rozważyć ustanowienie ram typu EuP dla tych produktów. Umożliwią one podjęcie działań legislacyjnych dla szczególnych produktów i zapewnią także przestrzeń dla regulacji podejmowanych samodzielnie przez przemysł w przypadkach, gdy te samodzielne regulacje spowodowałyby szybsze zmniejszenie oddziaływania na środowisko i/lub dawałyby się zrealizować z większą efektywnością ekonomiczną niż za pomocą działań legislacyjnych.

Ponadto Komisja rozważy w jaki sposób zapewnić, by informacja dotycząca ekologicznych właściwości oraz projektu produktu była dostępna dla społeczeństwa. Takie dane mogą w znaczącym stopniu wzmocnić informację przedsiębiorstw kierowaną do społeczeństwa, na przykład poprzez ich deklaracje środowiskowe (*environmental statements*).

5.3. Dostarczanie Konsumentom Informacji dla Dokonania Wyboru

Prywatni, publiczni i indywidualni konsumenci decydują o tym, czy nabywają produkty przyjazne środowisku czy też nie, a po ich zakupie - w jaki sposób je wykorzystują. Rolą Wspólnoty jest zapewnienie i wspieranie we Wspólnocie narzędzi i podstaw służących dostarczaniu konsumentom informacji o produkcie. Państwa Członkowskie decydują o tym, co jest konieczne do osiągnięcia przez konsumentów poziomu świadomości, umożliwiającego im pełny udział w procesie „zazieleniania” produktów. Szereg instrumentów tej polityki jest omawiany w Ramce 3. Jednakże należy podkreślić, że także inne czynniki odgrywają znaczącą rolę przy zakupie produktów, np. kwestie bezpieczeństwa i zdrowia oraz kosztów i efektywności.

Ramka 3

a) *Zamówienia Publiczne Przyjazne Środowisku*

W celu zachęcenia władz publicznych do wykorzystywania możliwości istniejącego prawa dotyczącego zamówień publicznych niezbędne jest podjęcie pewnych działań. Część inicjatyw w tym zakresie podejmie Komisja.

Będzie ona dążyć do **rozszerzenia zakresu przyjaznych dla środowiska zamówień publicznych („zazieleniania” zamówień publicznych)**, ponieważ obecnie informacje na temat stosowania tego typu podejścia w Krajach Członkowskich są ograniczone. Do końca 2003 roku Komisja rozpozna sytuację w tej dziedzinie. Będzie współfinansować także projekt badawczy mający na celu ocenę potencjalnego wpływu zamówień przyjaznych środowisku na środowisko i rynki.

Komisja zachęca Państwa Członkowskie do sporządzenia publicznie dostępnych **planów**

działań na rzecz zamówień publicznych przyjaznych środowisku („zazieleniania” zamówień publicznych). Powinny one zawierać ocenę obecnej sytuacji oraz ambitne cele trzyletnie. Plan działań powinien także jasno określać, jakie działania zostaną podjęte dla osiągnięcia tych celów. Powinny być one sporządzone po raz pierwszy do końca 2006 r., a następnie nowelizowane co trzy lata. Plany działań nie będą prawnie wiążące, ale dadzą impuls polityczny procesowi wdrażania i podnoszenia świadomości w dziedzinie zamówień publicznych przyjaznych środowisku. Takie plany umożliwią Państwom Członkowskim wybór opcji najbardziej odpowiednich rozwiązań dla ich warunków politycznych i osiągniętego przez nie poziomu rozwoju, jednocześnie umożliwiając wymianę doświadczeń w zakresie najlepszych praktyk. Komisja sporządzi także do końca 2006 r. plan działań, który określi cele i działania dla jej własnych zamówień publicznych. Wezwie inne instytucje wspólnotowe do podobnego działania oraz przygotowuje się do wymiany doświadczeń z nimi w tym zakresie.

Dodatkowo Komisja opracowuje **materiały informacyjne dla władz publicznych** pomagając im w realizacji ich polityk „zazieleniania” zakupów publicznych. Będą to:

- **podręcznik dla władz publicznych**, który w jasnym, prostym i nie-prawniczym języku wyjaśni możliwości kształtowania zamówień publicznych w sposób przyjazny środowisku. Przygotowanie pierwszego, wstępnego podręcznika jest planowane na połowę 2003 roku. W razie konieczności będzie on nowelizowany w związku z postępem procesu i zebranymi doświadczeniami,
- **baza danych dla grup produktów**, która zgromadzi na jednej stronie internetowej informacje o istniejących kryteriach takich jak stosowane w etykietowaniu ekologicznym i systemach deklaracji środowiskowych, w celu dostarczenia publicznym i prywatnym nabywcom podstawowych informacji na temat kryteriów istotnych dla poszczególnych produktów. Prototyp takiej bazy jest oczekiwany w 2003 roku;
- **strona internetowa "zamówień publicznych przyjaznych środowisku"**, która obejmie: podręcznik, bazę danych o produktach oraz odpowiednie akty prawne. Będzie ona dostępna przed końcem 2004 roku.

b) Zakupy Przedsiębiorstw Przyjazne Środowisku

Sektor prywatny może domagać się od swoich dostawców produktów oraz stosowania procesów produkcyjnych przyjaznych środowisku. Jeżeli się na to zdecyduje, będzie dysponować znacznymi możliwościami wpływania na rynek produktów przyjaznych środowisku (*greener products*), np. wymaganych przez systemy zarządzania środowiskowego takich jak EMAS.

Wyżej wymienione narzędzia rozwijane w celu „zazieleniania” zamówień publicznych powinny także ułatwić dokonywanie zakupów przez przedsiębiorstwa w sposób przyjazny środowisku. Ułatwią to także różne typy etykietowania wymienione niżej. Komisja

rozpoczęła prace nad stymulowaniem rynku zakupów dużych przedsiębiorstw poprzez wywieranie nacisku na stosowanie większej przejrzystości w sprawozdawczości przedsiębiorstw dotyczącej ich zakupów.³²

c) Etykietowanie Ekologiczne

W zakresie etykietowania Komisja już rozpoczęła kilka, ważnych programów etykietowania, które dostarczą konsumentom wiarygodnej i łatwo zrozumiałej informacji, na podstawie której będą mogli dokonywać wyboru produktów. Wpasowują się one dobrze w ramy ZPP.

Obecność **Ekologicznej Etykiety UE**³³ (*EU Eco-label*) na produkcie gwarantuje konsumentowi, że produkt ten w swoim całym cyklu życia jest bardziej przyjazny dla środowiska niż większość podobnych mu produktów. Ponieważ obecnie nie są dostępne inne podobne etykiety obejmujące cały rynek UE, Ekologiczna Etykieta UE jest najlepszą, dostępną z perspektywy ZPP.³⁴

Etykieta energetyczna UE³⁵ jest obecnie dołączana do wielu produktów, szczególnie w sektorze urządzeń gospodarstwa domowego, gdzie zużycie energii jest najpoważniejszym oddziaływaniem na środowisko w całym cyklu życia produktu. Jest ona szczególnie szeroko rozpoznawana ze względu na jej obowiązkową obecność na produktach. **Europejski System Etykietowania Pojazdów**³⁶ dostarcza konsumentom informacje o emisji CO₂ przez nowe pojazdy.

Zakres stosowania wszystkich wyżej wymienionych etykiet będzie stopniowo zwiększany,

³² Komisja zaprosiła wszystkie publicznie notowane spółki zatrudniające powyżej 500 osób do publikowania w swych rocznych sprawozdaniach dla udziałowców "potrójnej dolnej linii", która ocenia ich działalność według kryteriów ekonomicznych, społecznych i ekologicznych (Komunikat Komisji: Zrównoważona Europa na rzecz lepszego świata: Europejska strategia zrównoważonego rozwoju, COM (2001) 264 z 15.05.2001 r.). Dla wsparcia tego procesu Komisja opracowała Rekomendację w sprawie publikowania zagadnień ochrony środowiska (Rekomendacja Komisji z 30 maja 2001 r. w sprawie rozpoznawania, mierzenia i publikowania zagadnień ochrony środowiska w rocznych sprawozdaniach i rachunkowości przedsiębiorstw (2001/453/WE), OJ. L 156 z 13.06.2001 r., str. 33). Wzywała ona także do opracowania wspólnie uznawanych wytycznych i kryteriów pomiaru, sprawozdawczości i ubezpieczeń do połowy 2004 r. (Communication from the Commission concerning Corporate Social Responsibility: A Business Contribution to Sustainable Development, COM (2002) 347 z 2.07.2002 r., str. 15).

³³ Jest ona wraz z krajowymi etykietami UE znana także jako etykieta ISO typu I.

³⁴ Nie wyklucza to jednakże, że inne etykiety mogą w przyszłości, na podstawie podobnych uwarunkowań lub nowych badań, odgrywać znaczącą rolę w dostarczaniu informacji konsumentom.

³⁵ Dyrektywa Rady 92/75/EWG z 22 września 1992 r. w sprawie wskazania za pomocą etykietowania i standardowej informacji o produkcie zużycia energii i innych zasobów przez urządzenia domowe, OJ. L 297 z 13.10.1992 r., str. 16.

³⁶ Dyrektywa 1999/94/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z 13 grudnia 1999 r. dotycząca dostępności dla konsumentów informacji o zużyciu paliwa i emisji CO₂ w odniesieniu do sprzedaży nowych samochodów osobowych, OJ. L 12 z 18.01.2000 r., str. 16-19.

aby zapewnić konsumentom większy wybór. Jednocześnie Komisja będzie realizować wdrażanie przez Państwa Członkowskie Dyrektywy o Reklamie Wprowadzającej w Błąd³⁷ oraz doprowadzi do końca prace nad wytycznymi dotyczącymi deklaracji środowiskowych (*green claims*)³⁸. Powinno to zapewnić by wprowadzające w błąd deklaracje środowiskowe nie doprowadziły do zmniejszenia ogólnego poziomu zaufania do informacji ekologicznej o produkcie. Komisja zbada możliwości prowadzenia niezależnej weryfikacji takich deklaracji przez system EMAS. W ramach obecnej Strategii Polityki Konsumenckiej³⁹ zostanie oceniona efektywność prywatnego etykietowania i zapotrzebowania na dalsze działania.

Stosunkowo nowe narzędzia jakim są środowiskowe deklaracje produktowe (EPD) będą mogły być rozwijane na poziomie europejskim⁴⁰. EPD są środkami prezentowania w standardowy sposób informacji ilościowej o produkcie, opartej na cyklu życia, np. emisji CO₂ czy NO_x. Nie ocenia się w niej „ekologiczności” produktu samego w sobie, ale informacja ilościowa może być wykorzystana przez konsumenta dla dokonania własnego osądu, lub do zastosowania jej do LCA. Komisja sfinansowała badania⁴¹ oceniające istniejące systemy typu EPD (i o podobnych właściwości) oraz poszukujące możliwych dróg rozwoju.⁴² Uczestnicy procesu zostali zaproszeni do skomentowania wyników tych badań⁴³ i do końca 2005 roku Komisja podejmie decyzję w kwestii, czy konieczne będzie podjęcie działań na poziomie wspólnotowym, aby stymulować rozwój tego ważnego instrumentu. Uwzględnione zostaną obecne doświadczenia programu EPD w związku z Międzynarodową Normą (*International Standard*).

6. SKUPIENIE UWAGI NA NIEKTÓRYCH PRODUKTACH

6.1. Dobrowolne projekty pilotowe

Myślenie w kategoriach cyklu życia (*Life-cycle thinking*) było już od pewnego czasu szeroko stosowaną praktyką w niektórych przedsiębiorstwach. Inne jednakże mają wiele do zrobienia,

³⁷ Dyrektywa Rady 84/450/EWG z 10 września 1984 r. dotycząca zbliżenia przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych Państw Członkowskich odnoszących się do reklamy wprowadzającej w błąd, OJ. L 250 z 19.09.1984 r., str. 17-20. Komisja przyjmie w 2003 roku propozycję ramowej dyrektywy o nieuczciwych praktykach handlowych. Jeżeli zostanie ona przyjęta przez Parlament i Radę, zastąpi częściowo niektóre przepisy istniejącej Dyrektywy.

³⁸ *Green claims* są czasami określane jako ISO Rodzaj II. Są to deklaracje o właściwościach ekologicznych produktu, które ogólnie nie podlegają jakiegokolwiek formie weryfikacji przez stronę trzecią.

³⁹ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady i Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów w sprawie Strategii Polityki Konsumenckiej na lata 2002-2006, COM (2002) 208 wersja ostateczna z 7.05.2002 r.

⁴⁰ Są one często określane jako ISO Rodzaj III.

⁴¹ Ostateczne sprawozdanie z tego badania jest dostępne pod adresem internetowym <http://europa.eu.int/comm/environment/ipp/epds.htm>

⁴² Równoległe badanie, skupiające się na narzędziach LCA/EPD w sektorze budowlanym również zostało sfinansowane przez Komisję. Można je znaleźć na stronie:

<http://europa.eu.int/comm/enterprise/construction/internal/essreq/lcqarep/lcafinrep.htm>

⁴³ Mogą one również być znalezione na stronie internetowej w przypisie 42.

aby praktycznie wykorzystać to podejście. Ze względu na znaczenie myślenia w kategoriach cyklu życia dla skutecznej polityki produktowej, powinno ono zostać uznane za priorytetowe. Najlepszym sposobem przedstawienia zalet tego podejścia jest jego praktyczne zastosowanie. Z tego względu Komisja uważa, iż to podejście powinno być „przećwiczone” przez realizację projektów pilotowych dla ograniczonej liczby produktów. Dlatego Komisja podejmie się realizacji kilku, takich projektów dla zademonstrowania w sposób praktyczny potencjalnych korzyści wynikających z ZPP. Uczestnicy procesu będą w stanie zastosować to podejście w swoich codziennych działaniach w odniesieniu do produktów, z którymi mają do czynienia.

Zaangażowanie uczestników w takich projektach pilotażowych ma kluczowe znaczenie dla odniesienia przez nie sukcesu, a zatem wszystkie strony zainteresowane pracami nad poszczególnym produktem – w jego całym cyklu życia – będą zaproszone do wzięcia udziału w pracach. Dobrowolni uczestnicy, którzy zgodzą się być pionierami w tych pracach odniosą korzyści poprzez to, że zostaną dostrzeżeni w całej Europie. Komisja zaprasza wszystkich uczestników do przekazywania swoich sugestii dotyczących produktów objętych programami pilotowymi. **Powinny one wpłynąć do końca października 2003 roku.** Komisja następnie oceni te sugestie opierając się na praktycznych kryteriach, takich jak ich wykonalność czy wola wszystkich uczestników do udziału. Ze względu na demonstracyjny charakter tych projektów, takie elementy jak skala oddziaływania produktu na środowisko, czy zdolność do poprawy nie będą czynnikami decydującymi. Wybór produktu lub produktów do badań w fazie pilotowej w żadnej mierze nie będzie wiązał się z oceną którejkolwiek z tych właściwości.

Komisja zaleca, aby każdy projekt trwał około 12 miesięcy. Rozpoczną się one w oparciu o wspólne porozumienie wszystkich uczestników, co do zakresu pracy, która powinna być wykonana. Komisja zaleca, aby w odniesieniu do każdego produktu dochodzono do rozwiązania tą samą drogą, czyli przez:

- (1) udokumentowanie i zanalizowanie wszystkich rodzajów oddziaływania produktu na środowisko w ciągu jego cyklu życia;
- (2) przeanalizowanie możliwych skutków środowiskowych, społecznych i ekonomicznych dla wszystkich możliwych opcji zmniejszenia oddziaływania na środowisko, z uwzględnieniem efektywności istniejących narzędzi polityki;
- (3) zidentyfikowanie wspólnie z innymi uczestnikami najbardziej wykonalnych opcji poprawy;
- (4) uzgodnienie planów wdrożenia oraz zidentyfikowanie odpowiedzialności poszczególnych grup uczestników;
- (5) wdrożenie.

Poniższa ramka przedstawia przykładowy projekt.

Opona Samochodowa

(1) Istniejąca dokumentacja cyklu życia i dane LCA dostarczone przez przemysł, będą w pierwszej kolejności zbierane i analizowane, celem uzyskania obrazu całości cyklu życia opony. Każda ocena będzie zgodna z właściwymi przepisami, standardami i normami.

(2) W przypadku opon jest oczywiste, że oddziaływania dotyczą wszystkich faz cyklu życia produktu. Dla celów przykładu zostanie jednak założone, że są one skoncentrowane w fazie użytkowania. W tym przypadku opór toczenia opony przyczynia się do:

- emisji CO₂ poprzez zużycie paliwa,
- zanieczyszczenia gleby, wód i powietrza poprzez odrywające się cząsteczki gumy i związane z tym substancje chemiczne.

Na poziomie wspólnotowym emisje CO₂ są najprawdopodobniej, najbardziej istotnym oddziaływaniem i dlatego skoncentrujemy się na nich.

(3) Następnie możliwe jest podjęcie próby zidentyfikowania działań niezbędnych dla zredukowania emisji CO₂. W tym przypadku należy rozważyć wszystkie potencjalnie dostępne narzędzia, uwzględniając instrumenty i działania, które są już stosowane w ramach istniejących polityk wspólnotowych. Zmniejszenie oporu toczenia opon są jednym ze sposobów. Mogłyby zostać zastosowane nowe materiały np. związki krzemowe. Powtórne bieżnikowanie mogłoby być kolejnym sposobem rozwiązania problemu. Są to oczywiście jedynie przykłady i pod uwagę mogą być brane dodatkowe możliwości. Przed podjęciem konkretnego działania powinien zostać oceniony jego potencjalny wpływ na cały cykl życia tak, aby negatywne skutki nie przewyższyły przewidywanej poprawy sytuacji. W podejściu zintegrowanym każda możliwość powinna oczywiście zostać oceniona pod kątem jej zgodności z działaniami podejmowanymi w ramach innych polityk wspólnotowych. Powinny także zostać uwzględnione zagadnienia kosztów, funkcjonalności oraz w bieżącym przykładzie - polityki transportowej i bezpieczeństwa drogowego.

(4) Następnym etapem będzie uzgodnienie, kto podejmuje różne działania oraz w jaki sposób będą one wdrożone. Na przykład, jeżeli podejmuje się projektowanie opon, to przemysł powinien stać się liderem w projektowaniu nowych typów opon. Z kolei władze publiczne powinny zająć się takimi zagadnieniami, jak ujednolicanie certyfikatów.

(5) Końcowym etapem będzie wdrożenie działań i monitorowanie oraz raportowanie o postępach prac.

Jest oczywiste, że część doświadczeń zdobytych w oparciu o projekty pilotowe będzie najprawdopodobniej charakterystyczna dla poszczególnych produktów; jednakże Komisja uważa, iż na podstawie projektów pilotowych będzie można się wiele dowiedzieć o dynamice i organizacji takiego „ćwiczenia” jako, że po raz pierwszy będzie ono realizowane na poziomie europejskim. Komisja zbada, które działania mogą okazać się konieczne dla poprawy spójności istniejących instrumentów prawnych i innych - w przypadku gdyby projekty pilotowe i dodatkowe, przekonujące okoliczności ujawniły istotne niespójności polityki utrudniające zrównoważenie celów ekonomicznych, społecznych i środowiskowych.

6.2. Identyfikacja produktów, których oddziaływanie na środowisko może znacząco się zmniejszyć

Równocześnie z podnoszeniem ogólnej świadomości ZPP poprzez realizację projektów pilotowych, Komisja będzie także identyfikowała i stymulowała działania w odniesieniu do tych produktów, które charakteryzują się największym potencjałem poprawy środowiskowej. Przy ocenianiu tego potencjału uwzględnione zostaną możliwe skutki społeczno-ekonomiczne. Jak dotąd nie ma jednak konsensusu (opartego na analizach), które produkty charakteryzują się największym oddziaływaniem na środowisko, a zatem i które z nich mają największy potencjał poprawy środowiskowej.

Z tego względu Komisja zainicjuje opracowanie metodologii identyfikowania takich produktów na poziomie europejskim. Będzie się ona opierać na dotychczasowych doświadczeniach, na przykład zdobytych w Belgii⁴⁴. Ta metodologia zostanie następnie skonsultowana z uczestnikami procesu w celu osiągnięcia szerokiego konsensusu i zastosowana do grupy produktów o największym oddziaływaniu na środowisko. Po wykonaniu tych prac, dla produktów będących na czele listy zostaną podjęte dalsze analizy w celu określenia wszystkich, możliwych sposobów zmniejszenia oddziaływania na środowisko. Dla każdego z tych sposobów zostanie przygotowana ocena ich potencjalnego wpływu społeczno-ekonomicznego. Cały proces zajmie najprawdopodobniej 3-4 lata.

Następnie Komisja zajmie się niektórymi z produktów o najwyższym potencjale poprawy środowiskowej i najmniejszych kosztach społeczno-ekonomicznym. Doświadczenia zdobyte podczas wdrażania projektu pilotowego będą stanowić cenny wkład do tego procesu.

⁴⁴ Insitut Wallon de Développement Économique et Social et d'Aménagement du Territoire et Vlaamse Insteling voor Technologiach Onderzoek, Określenie Kluczowych Produktów dla Federalnej Polityki Produktowej i Środowiskowej, Projekt Ostatecznego Sprawozdania, listopad 2002

7. KOORDYNACJA I INTEGRACJA

Podejście ZPP wymaga wykorzystania synergii pomiędzy różnymi narzędziami. Aby to osiągnąć, wszystkie aspekty zarządzania tymi narzędziami powinny być „prześlągnięte podejściem ZPP”. Jednocześnie konieczna jest dalsza integracja podejścia ZPP z innymi politykami sektorowymi. W tym celu Komisja będzie zachęcać poszczególne sektory, aby w swoich raportach stosownie do postanowień Procesu z Cardiff⁴⁵ były bardziej szczegółowe w określaniu, w jaki sposób mają zamiar włączyć „podejście ZPP” w swoje prace.

Oprócz tego Komisja rozpocznie kilka projektów w celu ułatwienia koordynacji i monitorowania postępów.

We współpracy z Państwami Członkowskimi i Europejską Agencją Ochrony Środowiska Komisja **opracuje odpowiednie wskaźniki** dla pomiaru poprawy ekologicznej spowodowanej stosowaniem „podejścia ZPP”.

Komisja przygotuje także **raport** na temat postępu, jaki dokonał się we wdrażaniu ZPP i prześle go Parlamentowi Europejskiemu oraz Radzie. Będzie on oparty na sprawozdaniach, które Państwa Członkowskie powinny przysyłać do Komisji co trzy lata, począwszy od roku 2006, w których będą szczegółowo określone podjęte działania i postęp osiągnięty we wdrażaniu „podejścia ZPP”. Także sektory przemysłu i organizacje konsumentów będą proszone o przygotowanie podobnych raportów.

Komisja będzie ponadto przewodniczyć **regularnym spotkaniom**, w których uczestniczyć będą zarówno Państwa Członkowskie, jak i przedstawiciele innych uczestników. Pomogą one Komisji we wdrażaniu i rozwoju ZPP, jak również w monitorowaniu postępu w Państwach Członkowskich. W odniesieniu do obszarów zasługujących na szczególną uwagę, takich jak formaty sprawozdawania, Komisja może powołać grupy robocze lub wykorzystać istniejące struktury. Komisja sugeruje, aby Nieformalna Sieć ZPP, ustanowiona przez Państwa Członkowskie z ich inicjatywy⁴⁶, nadal wykonywała swe równoległe zadanie dostarczania informacji dla Prezydencji Rady. Sugeruje jednocześnie, aby rozszerzyć członkostwo w Sieci na Kraje Akcesyjne i Kandydujące.

Komisja będzie dążyć do **promocji podejścia ZPP na poziomie międzynarodowym**, poprzez wskazywanie wynikających z niego potencjalnych korzyści dla środowiska i zrównoważonego rozwoju. Szerokie zrozumienie dla podejścia ZPP, uwzględniające

⁴⁵ Podczas spotkania Rady Europejskiej w 1998 roku w Cardiff kilka sektorów otrzymało zadanie opracowania strategii integracji, z uwzględnieniem wskaźników (transport, energetyka, rolnictwo), w celu pomocy w rozwiązaniu problemu zmian klimatu oraz zwiększeniu roli ochrony środowiska w Agendzie 2000. Proces ten został następnie rozszerzony na inne sektory.

szczególne potrzeby krajów rozwijających się, pozwoli na dalszy rozwój ZPP i reagowanie na globalne wyzwania w ochronie środowiska.

Za pośrednictwem swojej strony internetowej – www.europa.eu.int/comm/environment/ipp – oraz poczty elektronicznej, Komisja będzie informować uczestników o dalszym rozwoju w tym o odbywających się konsultacjach.

⁴⁶ W której Komisja uczestniczy jako obserwator.

Załącznik I: Konsultacje z Uczestnikami po przyjęciu Zielonej Księgi ZPP

Zielona Księga zawierała liczne pytania dotyczące tego, w jaki sposób ZPP powinna być rozwijana na poziomie ogólnego podejścia, jak i instrumentów. Uczestnicy zostali poproszeni o przesyłanie Komisji pisemnych komentarzy w terminie do końca czerwca 2001 r. Skorzystało z tego 133 uczestników. Wiele z tych komentarzy jest udostępnione na stronie Komisji poświęconej ZPP.⁴⁷

Spośród 133 komentarzy: 78 pochodziło od przemysłu, 30 od instytucji rządowych (uwzględniając w tym instytucje europejskie inne niż Komisja), 10 od indywidualnych osób fizycznych, 6 od organizacji konsumentów, 4 od środowiska akademickiego, 3 od ekologicznych organizacji pozarządowych oraz 2 od instytucji standaryzacyjnych.

Większość uczestników przyjęła Zieloną Księgę i zgodziła się z nową logiką ustanowioną przez ZPP. Opinie dotyczące właściwości poszczególnych instrumentów były jednak bardziej zróżnicowane. Większość uczestników preferowała podejście rynkowe, ale bez entuzjazmu odnieśli się oni do stosowania zróżnicowanego opodatkowania. Pomysł zastosowania obniżonej stawki VAT wobec produktów oznaczonych etykietą ekologiczną EU spotkał się ze sprzeciwem większości przedsiębiorców i administracji rządowej oraz z przychylnością ze strony ekologicznych organizacji pozarządowych. Przedmiotem zróżnicowanych opinii była także równowaga pomiędzy środkami obowiązkowymi i dobrowolnymi. Przemysł raczej preferował podejście dobrowolne, podczas gdy inni uczestnicy podkreślali wagę prawodawstwa jako koniecznego instrumentu.

W odniesieniu do oceny cyklu życia, wielu uczestników zwróciło uwagę na ograniczenia metodologiczne, podczas gdy inni wyrażali poparcie dla rozwoju baz danych zawierających informacje o cyklu życia produktów i dla prowadzenia działań podnoszących świadomość, mających na celu wspieranie dobrych praktyk. Wszyscy uczestnicy wyrażali poważne wątpliwości co do użyteczności i możliwości stosowania *Nowego Podejścia* do celów ochrony środowiska. Działania podnoszące świadomość uzyskały wsparcie w zakresie „zazieleniania” zamówień publicznych. Etykietowanie ekologiczne zostało uznane za ważny instrument, jednakże uczestnicy wspierali różne systemy etykietowania. Generalnie zgodzili się, iż systemy zarządzania ekologicznego (EMAS, ISO 14001, a nawet POEMS⁴⁸) mogą być użytecznymi narzędziami. Idea paneli dot. produktów została uznana za interesującą, choć kilku uczestników wątpiło w prawdopodobieństwo odniesienia przez nie sukcesu na poziomie europejskim.

Oprócz pisemnych komentarzy ze strony uczestników także Parlament Europejski i Rada opracowały opinie dotyczące Zielonej Księgi. Rada poparła zaprezentowane podejście, zaś Parlament Europejski był wobec niego wstrzemięźliwy, występując o dodatkowe wyjaśnienia,

⁴⁷ <http://europa.eu.int/comm/environment/ipp/tablelisting.htm>

⁴⁸ Systemy Zarządzania Ekologicznego Zorientowane na Produkt

zwłaszcza - w jaki sposób ZPP będzie stosowane w praktyce. Częściową odpowiedzią na wątpliwości Parlamentu była decyzja o rozpoczęciu projektu pilotowego.

Oprócz pisemnych komentarzy i opinii, Komisja zorganizowała także kilka spotkań z ekspertami i konferencję z uczestnikami w celu omówienia dokumentu. Zostały także zorganizowane liczne spotkania dwustronne z zainteresowanymi uczestnikami.

Niniejszy Komunikat jest próbą znalezienia równowagi pomiędzy zróżnicowanymi opiniami wyrażanymi w konsultacjach.

ZAŁĄCZNIK II: MOŻLIWE ROLE I ZADANIA UCZESTNIKÓW⁴⁹

1. PAŃSTWA CZŁONKOWSKIE

Ustanowienie ram dla krajowych porozumień dobrowolnych

Zachęcanie krajowych organów standaryzacyjnych do uwzględniania zagadnień ekologicznych

Usunięcie barier w prawie krajowym w celu kształtowania zamówień publicznych w sposób przyjazny środowisku („zazielenianie” zamówień publicznych)

Zachęcanie w miarę potrzeby do wykorzystania środków fiskalnych, na przykład podatków i zachęt ekologicznych, w celu wspierania produktów przyjaznych środowisku

Likwidacja subsydiów negatywnie oddziałujących na środowisko

Finansowanie publiczne wspierające zmiany technologiczne w wytwarzaniu produktów i usług bardziej przyjaznych środowisku

Działania edukacyjne, szkoleniowe i podnoszące świadomość w zakresie myślenia w kategoriach cyklu życia

Wspomaganie wysiłków Wspólnoty w sprawie tworzenia baz danych cyklu życia

Wspieranie wprowadzania projektowania ekologicznego oraz Analizy Cyklu Życia (LCA)

Koncentrowanie krajowych programów badawczych na badaniach odnoszących się do ZPP

Wspieranie wprowadzenia EMS, z uwzględnieniem administracji krajowej

Sporządzenie publicznie dostępnych planów „zazieleniania” zamówień publicznych

Zachęcanie do prowadzenia działań informacyjnych dla władz publicznych właściwych w sprawie zamówień publicznych

Wspieranie rozwoju i wykorzystania europejskiej etykiety ekologicznej

Wdrożenie Dyrektywy o Reklamie Wprowadzającej w Błąd

Zapewnienie włączenia podejścia ZPP do polityk innych niż ochrona środowiska

Pomoc w opracowaniu wskaźników

Sprawozdawanie w sprawie wdrażania ZPP

Wymiana informacji o wdrażaniu ZPP z innymi Państwami Członkowskimi

Wspieranie ZPP na poziomie międzynarodowym

⁴⁹ Komisja nie jest uwzględniona na liście, ponieważ jej zadania są określone w tekście głównym

2. PRZEMYSŁ (W TYM PRZEDSIĘBIORCY PRZEMYSŁÓW WYDOBYWCZYCH, PROJEKTANCI, WYTWÓRCY, DYSTRYBUTORZY, DETALIŚCI ORAZ RECYKLERZY)⁵⁰

Proponowanie porozumień ekologicznych

Zachęcanie krajowych organów standaryzacyjnych do uwzględniania zagadnień ekologicznych

Działania edukacyjne, szkoleniowe i podnoszące świadomość pracowników w sprawie myślenia w kategoriach cyklu życia i narzędzi informacji o ochronie środowiska

Wspomaganie wysiłków Wspólnoty w sprawie tworzenia baz danych cyklu życia

Wspieranie wprowadzenia projektowania ekologicznego oraz LCA

Włączenie podejścia ZPP do programów badawczo-rozwojowych i technologicznych przedsiębiorstw

Wykorzystywanie EMS z uwzględnieniem wymiaru produktowego

Stosowanie kryteriów środowiskowych przy zakupach w przedsiębiorstwie

Wspieranie rozwoju i występowanie o europejską etykietę ekologiczną

Postępowanie zgodnie z zaleceniami dotyczącymi wymagań środowiskowych

Edukowanie i szkolenie/informowanie klientów i dostawców w zakresie podejścia opartego na myśleniu w kategoriach cyklu życia

Uczestnictwo w projektach pilotowych

Sprawozdawanie w sprawie wdrażania ZPP, z uwzględnieniem sprawozdań ekologicznych przedsiębiorstwa

Wymiana informacji w zakresie wdrażania ZPP z innymi przedsiębiorstwami i uczestnikami

3. ORGANIZACJE KONSUMENTÓW

Zachęcanie krajowych organów standaryzacyjnych do uwzględniania zagadnień ekologicznych

Edukowanie i szkolenie i podnoszące świadomość w zakresie podejścia opartego na myśleniu w kategoriach cyklu życia i informacji środowiskowej

Wspieranie wykorzystania i rozwoju europejskiej etykiety ekologicznej

Nabywanie produktów przyjaznych środowisku (*greener products*)

Sprawozdawanie w sprawie wdrażania ZPP

⁵⁰ Stosuje się to także do przemysłu poza Unią Europejską, gdzie stosowne.

Wymiana informacji o wdrażaniu ZPP z Państwami Członkowskimi

4. ORGANIZACJE EKOLOGICZNE

Zachęcanie krajowych organów standaryzacyjnych do uwzględniania zagadnień ekologicznych

Działania edukacyjne i podnoszące świadomość w zakresie myślenia w kategoriach cyklu życia

Wspieranie wprowadzenia EMS, z uwzględnieniem administracji krajowej

Uczestnictwo w konsultacjach w sprawie publicznie dostępnych planów „zazieleniania” zamówień publicznych

Zachęcanie do prowadzenia działań informacyjnych dla władz publicznych w sprawie zamówień publicznych

Promowanie przyjaznych dla środowiska zakupów przedsiębiorstw

Promowanie rozwoju i wykorzystania europejskiej etykiety ekologicznej

Zapewnienie włączenia podejścia ZPP do polityk innych niż ochrona środowiska

Uczestnictwo w opracowaniu wskaźników

Sprawozdawanie w sprawie wdrażania ZPP

5. KONSUMENTY

Nabywanie produktów przyjaznych środowisku (*greener products*)

Użytkowanie produktów, które minimalizują oddziaływanie na środowisko

Unieszkodliwianie produktów w sposób właściwy

*Tłumaczenie dokumentu bez części dotyczącej finansowych aspektów działań Komisji Europejskiej zawartych w **Legislative Financial Statement** (str. 24-30).*